

Серія
„Спортивна слава
Львівського державного університету фізичної культури”

СТАНКОВИЧ
ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ
Життєвий шлях та спортивні досягнення

Бібліографічний нарис

Укладач Ірина Свістельник

Series
„Sporting glory of the Lviv state University of physical culture”

STANKOVICH VASYL

Vital way and sporting achievements

Bibliographic essay

Compiler Irina Svistel'nik

УДК 796.071:016:929

ББК 75+91.9

С 77

Серія
„Спортивна слава Львівського державного
університету фізичної культури”
Започаткована 2015 року

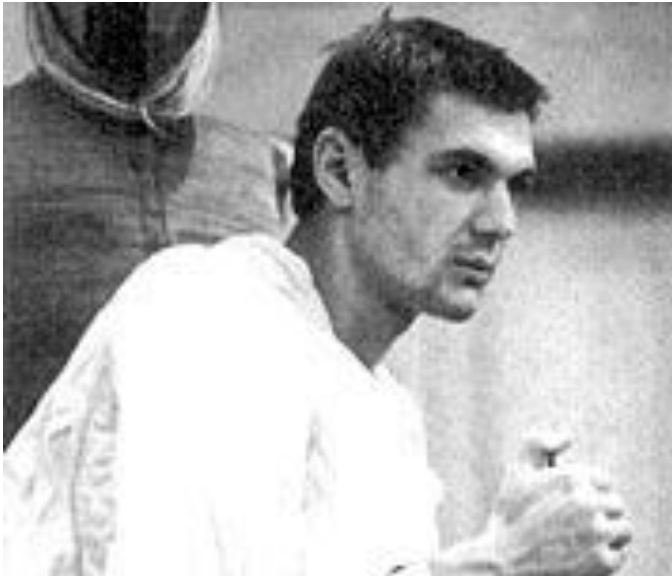
Станкович Василь Васильович: життєвий шлях та спортивні досягнення : бібліогр. нарис / уклад. Ірина Свістельник. – Л. : [б. в.], 2015. – 10 с.

До бібліографічного нарису увійшли короткі відомості про життєвий шлях та спортивні досягнення вихованця Львівського державного університету фізичної культури Василя Васильовича Станковича.

© Свістельник І., 2015

СТАНКОВИЧ ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ

(25 квітня 1946 р.)

Народився 25 квітня 1946 року в м. Іршаві Закарпатської області.

Закінчив Львівський державний інститут фізичної культури (1971). Заслужений майстер спорту СРСР (1968), срібний призер Ігор XIX та XX Олімпіад у командній першості з фехтування на рапірах (1968, 1972), чемпіон світу в особистих (1971) та командних змаганнях (1969, 1970, 1973, 1974), срібний (1975) та бронзовий (1971) призер у командному заліку та срібний і золотий призер чемпіонатів світу з фехтування на рапірах в індивідуальній першості серед чоловіків (1969, 1971). Чемпіон літньої Універсіади СРСР в особистій та командній першості (1973), чемпіон СРСР в особистій першості (1968, 1970). У складі збірної команди СРСР виграв Кубок Європи (1969, 1970). Нагороджений орденом „Знак Пошани”.

Після завершення спортивної кар’єри працював головним тренером збірних команд УРСР, СРСР, Угорщини та Індонезії, а згодом – наставником з фехтування клубів „New Jersey at Lilov Fencing Academy” та „Columbia High School” (США).

Публікації про В. В. Станковича:

1. Енциклопедія олімпійського спорту України / за ред. В. М. Платонова. – К. : Олімпійська література, 2005. – С. 367.

2. Станкович Василь Васильович [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki>
3. Федерація фехтування Львівської області [Електронний ресурс] // Станкович Василь Васильович. Персоналії. – Режим доступу: <http://fencing.lviv.ua>
4. Яремко І. Срібна рапіра / Іван Яремко // 100 персон львівського спорту. – Л. : Тріада плюс, 2010. – С. 297–299.
5. Olympics Statistics: Vasyl Stankovych [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.databaseolympics.com/players/playerpage.htm>
6. Vasil Stankovych: Olympic Result [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.sports-reference.com/olympics/athletes/>

Василь Станкович: «Заробляю в Америці, а витрачаю вдома...»

Михайло РОМАНЯК

Високий замок. – 2007. – 28 лют.

Василь Станкович був гостем святкувань з нагоди 60-річчя Львівської державної академії фізичного фехтування та спорту. Спортивний, підтягнутий, з яскравою американською усмішкою, він мало нагадує ветерана спорту.

- Доля так розпорядилася, що після роботи зі збірними Угорщини та Індонезії я потрапив до Америки, – розповідає Василь Станкович. – Але не з політичних причин, а з суто матеріальних. На жаль, нічого не вмію робити, крім як вчити фехтувати, тому відкрив свій клуб у Нью-Джерсі. Зараз у мене займається до півсотні осіб. Приходять й діти колишніх наших співвітчизників.

- Чим приваблює американців фехтування – на сьогодні не надто розкручений і “телегенічний” вид спорту?

- По-перше, він доступний, а по-друге – не надто дорогий. Крім того, це додатковий стимул для вступу до вищих навчальних закладів. За рік ми ще не виховали чемпіонів, тому наразі – це просто бізнес-проект. Заробляю там, а витрачаю тут (сміється.).

- Ви можете вважати себе багатою людиною?

- Не сказав би. Натомість у спортивному плані я вже досягнув свого піку – я був старшим тренером збірної України, тренував збірну СРСР, серед моїх вихованців – чемпіони світу та переможці олімпіад... Сім'ю перевіз до США. Дружина Тетяна – також фехтувальниця, закінчила львівський Інфіз, зараз допомагає мені в клубі. Дев'ятирічна дочка також займається фехтуванням.

- Ви починали свою спортивну кар'єру у 60-х роках минулого століття, які досі вважають найбільш успішними для радянського спорту. Чому обрали саме фехтування?

- Це все випадок. Уявіть собі простого закарпатського хлопця, який вступав до Інфізу на факультет спортивних ігор. Але футболіста з мене не вийшло. Запропонували змінити спеціалізацію, хоча три роки грав у футбол за команду Львівського інфізу. Мені дуже пощастило, бо потрапив до видатного тренера Вадима Андріївського. Він мені й відкрив світ фехтування на рапірах. Вже 1968 року у складі збірної СРСР потрапив на Олімпіаду в Мехіко. Саме там став чемпіоном наш земляк-шабліст Віктор Сидяк, якому потім запропонували кращі умови в Мінську.

На мою думку, на той час збірна Союзу з фехтування на рапірах (Віктор Жданович, Герман Свешников, Віктор Путятін, Юрій Чиж, Олександр Романьков, Володимир Смирнов) була найсильнішою за всю історію цього виду спорту – упродовж десяти років виборювала звання чемпіонів світу. Були моменти підйому у шаблістів, шпажистів, рапіристок, але чоловіча рапіра не мала рівних у світі. На жаль, у фіналах олімпіад ми двічі поступалися – спершу французам, а потім – полякам.

Пробитися до еліти було складно, але у мене так вже вийшло – вигравав, вигравав і потрапив до збірної. Двічі був срібним призером олімпіад, п'ять разів виборював “золото” на чемпіонатах світу, один раз – в особистих змаганнях.

- Як сталося, що у Монреалі-76 ви, крім рапіри, несподівано фехтували ще й на шпагах? Просто-таки унікальний випадок!

- Тоді склалася така ситуація, що, згідно з правилами, один фехтувальник повинен був виступати у двох видах програми. Вочевидь, мені це краще вдавалося за колег по збірній. У Монреалі ми двічі поступалися майбутнім чемпіонам: у змаганнях рапіристок у півфіналі програли фехтувальникам ФРН, а в чвертьфіналі змагань шпажистів – шведам.

- Що найбільше вас вразило на трьох Олімпіадах?

- Попри спеку, Мехіко назавжди залишилося у пам'яті веселим та безтурботним. Можливо, тому, що це була перша моя Олімпіада... Вже через чотири роки у Мюнхені всіх вразив теракт, вчинений проти збірної Ізраїлю: навколо було повно поліції, атлети постійно перебували під дулом автомата, відчувалася якась невпевненість у своїй безпеці...

- Фехтувальників називають мушкетерами... Цей “титул” допоміг звабити дружину?

- Авжеж. Дружина була моєю студенткою, бо я вже викладав в інституті. Так і познайомилися (сміється).

Проте на той час я ще був чинним спортсменом. Та у Монреалі відчув, що складно сперечатися з молоддю. Але тренер збірної Союзу Савчук попросив ще трохи позмагатися, щоб передати досвід молодим. Виграв бронзову медаль у командних змаганнях на чемпіонаті світу-77 у Буенос-Айресі, а потім вже фехтував для себе – за збірну України, за збірну товариства “Буревісник” тощо. Навіть перед московською Олімпіадою-80 був другим на чемпіонаті Союзу, але, розуміючи, що виграти там не зможу, вирішив дати дорогу молодшим товаришам по команді – Володі Смирнову (трагічно загинув у 1981 році. – Авт.) та Олександрові Романькову.

Працював тренером у Львівській ШВСМ, збірній республіки, а наприкінці 80-х тренував у збірній СРСР - аж до Сеула-88. Сподівався поїхати на цю Олімпіаду, але за три дні до від'їзду мені повідомили, що моя особова справа десь “затрималась” у Москві, тому, мовляв, у Корею поїдуть столичні функціонери. Я тоді образився і погодився на роботу в Угорщині. Оскільки я родом із Закарпаття, то трохи знав мову, а потім навіть працював зі збірою Угорщини та сім років викладав у Будапештському університеті.

- Як часто зараз навідуєтеся в Україну?

- Як мінімум, один-два рази на рік. Не збираюся отримувати американське громадянство, бо маю постійну робочу візу. Маю квартиру на львівському Високому замку, у Мукачевому живуть мама, два брати, сестра, племінники.

- Яким вам із-за океану видається життя на батьківщині?

- Однозначно не скажеш, але іноді шкода наших людей. Впевнений, український народ заслужив кращого життя. Але люди в цьому не винні, винна політична еліта...

Срібна рапіра

Іван Яремко

100 персон львівського спорту. – Л. : Тріада плюс, 2010. – 297-299.

Віталій Аркадьєв, якого вважають батьком радянської фехтувальної школи, побачивши львівського рапіриста Василя Станковича на доріжці, з притаманною йому образністю, сказав таке: «Людина з фігурою Аполлона, залізною рукою і кам'яною незворушністю». Мабуть, мав підстави так говорити, бо Василь не раз сильною рукою вибивав клинок суперника, залишаючись у найвідповідальніші моменти спокійним як скеля. Коли юнак із Закарпаття Василь Станкович приїхав складати іспити до Львівського інституту фізкультури, він мріяв про кар'єру футболіста чи бодай волейболіста. Адже з цих ігрових видів спорту мав розряди, тож бажав удосконалюватися саме в іграх із м'ячем. Та раптом відомий фехтувальний наставник, заслужений тренер СРСР Вадим Андрієвський, який завжди уважно приглядався до першокурсників, запропонував йому зайнятися фехтуванням на рапірах. І уявіть собі, минуло заледве три роки занять цим новим для юнака видом спорту, а Станкович уже потрапив до фіналу першості країни. Але третьокурсник все ще поводив себе як нерозумний хлопчисько – тільки-но десь зачув стугін м'яча, летів туди поганяти в улюблені ігри, а ще любив постріляти у тирі з малокаліберної гвинтівки. Тож, практично вільного часу студент не мав, але зміна видів спорту, заняття якими не вимагали великої відповідальності, давали добру психологічну розслабленість, так потрібну для фехтувальника, чий розіграш кожного очка може тривати секунди і потрібна надзвичайна увага і зосередженість.

Йшов 1966 рік. Тренер та учень запланували працювати так, аби потрапити на Олімпійські ігри 1968 року, які мали проводитися в далекому високогірному Мехіко. Виявилося, це нелегко. Треба було довести усім конкурентам, серед яких чимало знаменитих чемпіонів найпрестижніших світових змагань, що львів'янин вміє перемагати. І Станкович таки став чемпіоном країни в олімпійському році, що й заслужено дало йому місце в збірній і путівку на Олімпіаду. Звідти спортсмен привіз свою першу визначну нагороду – срібло за друге місце у командних змаганнях рапіристів.

Через рік знову далека подорож аж за океан – в столиці Куби Гавані проходив чемпіонат світу Тут Василь теж здобув срібну медаль, але вже у особистих змаганнях, зате й прийшло перше світове золото у складі команди. Суперники пізнали його силу і дуже не любили зустрічатися з ним, особливо у ближньому бою: його дужа рука часто вибивала рапіру суперника. А у 25 років учень Вадима Андрієвського став першою рапірою планети і країни – він переміг на чемпіонаті світу 1971 року у Відні, хоча за два місяці до цього зазнав важкої травми на міжнародних змаганнях в Італії, коли уламок зламаної рапіри поранив йому стегно. Василь зумів переконати всіх – у переможця рани загоюються швидше... Коли наступного олімпійського 1972 року він знову здобув срібну медаль, за Станковичем закріпилося оте прізвисько – «срібна рапіра».

Львівський фехтувальник зумів утриматися у високій спортивній формі ще й до наступного олімпійського змагання 1976 року. Але, він вже був найстарший в команді і, на

перші місяці почали виходити інші спортсмени. Василь увійшов до фіналу в особистому заліку, де посів четверте місце, ледь не дотягнувшись до п'єдесталу, була четвертою і команда. А ще його попросили виступити у складі команди шпажистів – тут команда вийшла на п'яте місце.

Завершивши чинну кар'єру спортсмена Василь Станкович залишився у фехтувальному світі надовго. Він почав виховувати майбутніх чемпіонів в рідному інституті, почав у школі вищої спортивної майстерності.

Останніми роками Василь Станкович працює за кордоном як тренер: спочатку в Угорщині, дуже фехтувальній країні з великими спортивними традиціями, а потім – в США, до речі, з багатьма іншими тренерами зі Львова, випускниками Львівського інфізу. Він завжди пам'ятає, хто виводив його у чемпіони і щорічно приїздить до Львова на традиційні фехтувальні змагання, присвячені пам'яті свого наставника Вадима Андріївського. Скільки вихованців цього чудового тренера нині передають молоді свій досвід за його методикою у багатьох країнах світу! Але вони завжди домовляються зустрітися у грудні в рідному місті. Наставник виховав із них не тільки чемпіонів, тренерів, викладачів, але й справжніх порядних людей. Таким залишається і його кращий учень Василь Станкович.

Василь Станкович, капітан команди рапіристів СРСР: "У мене український менталітет!"

Денис ЧЕРЕПКО

"Чиста політика" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua-reporter.com/>

Засновник знаменитої радянської школи фехтування Віталій Аркадьєв, дивлячись на потужне, технічно бездоганне фехтування Василя Станковича, сказав: «Людина з фігурою Аполлона, залізною рукою та кам'яною незворушністю. Одним словом, природжений фехтувальник». І мало хто з його суперників знав, що ще не так давно Василь був звичайним сільським хлопчиною з глибокої закарпатської провінції, був закоханий, як і багато його однолітків, у футбол.

Саме пристрасть до цієї гри і привела Василя до Львівського інституту фізичної культури, куди він вступив на відділення футболу. А через кілька років хлопець став чемпіоном світу з... фехтування.

Річ у тім, що завідувач кафедри фехтування Вадим Андрієвський зазвичай особисто знайомився з усіма абітурієнтами, а найбільш здібних, навіть без попередньої фехтувальної підготовки, брав під свою опіку. З таких обдарованих природою юнаків він і ліпив ідеального фехтувальника: різнобічно розвиненого бійця з багатим арсеналом дій, класичною технікою та естетичними рухами. Вчитель завжди приходив на тренування в бездоганному спортивному одязі, того ж вимагав і від учнів. Помітивши якое красеня-воротаря з блискавичною реакцією, а то був Василь Станкович, Вадим Андрієвський переконав його спробувати себе в „новому амп-луа”. Спершу уроки фехтування видавалися Василеві незрозумілими і нудними. Однак дивовижні перспективи, які малював перед ним наставник, змушували юнака з наполегливістю виконувати монотонні вправи. Уже через чотири роки занять Василь здобув звання чемпіона СРСР, виборов право виступати на Олімпіаді, де разом з товаришами по зброї став срібним призером. Наступного року він довів невипадковість своїх успіхів, виборовши „срібло” чемпіонату світу, а ще за рік навіть травма ноги не завадила йому стати найкращим на планеті. Успіхи радянських рапіристів кінця 60-х – першої половини 70-х років пов'язані з іменем капітана команди Василя Станковича. В якому б куточкові світу він не жив і працював, обов'язково знаходить тиждень-другий, аби приїхати в рідне Нове Давид-ково, де на центральній вулиці стоїть будинок його батьків –

сільських вчителів. Своє 60-річчя Василь Васильович відзначав також в рідному селі, куди запросив своїх численних друзів. Там ми і порозмовляли.

— Розкажіть, будь ласка, про свою нинішню роботу.

— Займаюсь фехтуванням, бо окрім цього нічого більше не вмію робити. Це моя професія. Зате це мистецтво знаю дуже добре. Мої тренерські амбіції залишились в минулому, коли я працював зі збірною СРСР, де під моїм керівництвом тренувались олімпійські чемпіони та чемпіони світу. Тепер же мої знання продаю за кордоном. Моя мета не така амбітна, як раніше: заробити гроші, щоб жити краще. Я вже попрацював в Угорщині, Кувейті та Індонезії, а останніми роками моєю домівкою стали Сполучені Штати. Я – тренер, але сьогодні моїми учнями є не олімпійські чемпіони, а палкі прихильники фехтування віком від 6 до 60 років. Є, щоправда, і кілька перспективних хлопців, котрі тренуються на результат, але більшість моїх учнів займається заради любові до фехтувального мистецтва. Цей вид спорту у США користується надзвичайною популярністю. Якщо колись в Радянському Союзі казали: „У нас 600 тисяч фехтувальників”, а це було, мені здається, перебільшенням, то в Америці їх на сьогодні реально існує кілька мільйонів – не всім же у бейсбол і баскетбол грати. В одному лише порівняно невеликому штаті Нью-Йорк, де я працюю, налічується 90 фехтувальних клубів. Для американців не проблема придбати фірмове спорядження, плюс до того при вступі до вищих навчальних закладів заняття фехтуванням дає абітурієнтам певний кредит – бонусні очки.

— США – специфічна країна. Чи змогли ви за ці роки відчувати себе американцем?

— В жодному разі! У мене український менталітет. Мене виховували на наших традиціях, в Україні сформувалась моя особистість. Я повністю усвідомлюю, заради чого я туди поїхав і що робитиму, коли повернуся назад. Доки є здоров'я, зароблятиму гроші там, а витрачатиму їх тут.

— Боксери Клички, баскетболіст Волков, футболіст Шевченко та багато інших відомих спортсменів зароблені за кордоном кошти вкладають також і в спорт. А ви?

— Чи витрачатиму гроші на спорт? Ні, все насправді прозаїчніше — витрачатиму на життя. У мене велика родина, треба підтримати багато родичів і підопічних, допомогти їм у навчанні та становленні на їх власному життєвому шляху. Чим займатимусь, коли повернусь додому? Ще не знаю. Гадаю, повернуся вже в похилому віці. Тут працювати мені просто нецікаво. Всі стадії роботи обласного і навіть державного масштабу давно вже пройшов. Завідував і кафедрою фехтування у Львівському інституті фізичної культури, був і старшим тренером збірних України і СРСР, протягом багатьох років очолював Львівську школу вищої спортивної майстерності та федерацію фехтування України. Тому чи варто повертатися, щоб знову піти цим шляхом?

— Чи підтримуєте стосунки зі своїми колишніми супротивниками та друзями по команді?

— Коли виступав сам, друзів-суперників було багато. Але з кожним роком це коло звужується, кожен переймається власними проблемами. Хоч залишились, звичайно, добрі друзі в Угорщині, Польщі, Україні. Що мене здивувало, так це те, що більшість моїх українських друзів та друзів з країн колишнього Союзу опинились у США. Не так давно я зібрав за одним столом в Америці 16 фехтувальників з одного лише Львова! Ми жартوما назвали цю вечірку виїзним засіданням Львівської федерації фехтування. Між іншим, ці люди – найкращі тренери Штатів, вони виховали чемпіонів та призерів чемпіонатів світу та Олімпіад. А минулого року львів'янина Михайла Петіна офіційно визнали найкращим тренером США з фехтування. Я пишаюсь нашою фехтувальною школою, з гордістю говорю, що я зі Львова, з України.

— Фехтувальники славляться бажанням пожартувати та вмінням потрапляти в курйозні ситуації...

— Дійсно, таке є. Пам'ятаю, колись на турнірі найсильніших фехтувальників СРСР зустрівся на доріжці зі своїм другом Женею Назаровим. Після обопільних атак і зіткнень ми самостійно розійшлись на дальню дистанцію для подальшого продовження поєдинку. Але суддя вирішив пожартувати над нами і не зупинив двобій. Дивиться на нас із посмішкою і чекає на наші дії. Я тоді сказав другу: „Женю, підійди до мене”. Він підійшов на півметрову

відстань, і я наніс йому укол: „Женечко, 1:0 на мою користь”. Він здивовано повертається до судді, і той зараховує укол. Потім, звичайно, відмінили це рішення, але посміялись на славу.

— Існує думка, що на Чемпіонаті світу перемогти важче, ніж на Олімпійських іграх: склад учасників там зазвичай сильніший. Ви п'ять разів ставали кращим на планеті, але при цьому так і не змогли піднятися на найвищу сходинку олімпійського п'єдесталу пошани. У чому причина?

— Щоб виграти змагання такого рангу, як Чемпіонат світу чи Олімпійські ігри, недостатньо просто бути сильним. Фехтування – це гра, де потрібна частка везіння. Завтра може видатись, що вчорашній чемпіон не заслуговує на таке звання, що він переміг лише тому, що змагався у певний час у певному місці з певним суперником, і поєдинок судив саме той суддя, а не будь-хто інший. Якщо б змагання з тим же складом учасників провели наступного дня, то чемпіони і переможені швидше за все помінялися б місцями. Десятки факторів впливають на перемогу і другорядних серед них немає. Що мені завадило перемогти на Олімпіаді? У 1968 році я не був найсильнішим, моїми суперниками були фехтувальники, віртуозніші за мене. А через чотири роки свою роль відіграв суддівський фактор: дві помилки арбітра в одному поєдинку зовсім вибили мене з колії. Спочатку було гірко і прикро. Однак пізніше, коли вже сам став тренером, а потім і суддею, зміг подивитись на ту поразку по-філософськи: суддя – один з найголовніших факторів перемоги або поразки, і на це потрібно зважати. Ідеальних умов не буває. На жаль, мало хто буває готовий до цього. І все одно фехтування – чудовий вид спорту!

Світлини:

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**СТАНКОВИЧ
ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ**

Життєвий шлях та спортивні досягнення,
Бібліографічний нарис

Укладач – Ірина Свістельник